

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပာ်ဖျါ

လါဒံၣ်စဲဘၣ် ၅ သီ, ၂၀၂၄ နံၣ်/ KHRG လံာ်ကတြၢ်နီၣ်ဂံၢ်- 24-5-11

မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ် တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပာ်ဖျါ- SAC သုးခးသံသဝီဖိတဂၤဖဲအစံာ်ပူၤ ဖဲဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ် (လါယူၤ ၂၀၂၃ နံၣ်)

တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်ပာ်ဖျါတဘျီအံၤပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ကဲထီၣ်သးဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ် ဖဲလါယူၤ ၂၀၂၃ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလါယူၤ ၁၁သီ, ၂၀၂၃ နံၣ်အဆၢကတီၢ် သဝီဖိစီၤရှေ့---, လါအသးအိၣ် ၂၂ နံၣ်လါအအိၣ်လါ ဟ--- သဝီ, မးလုလၢၢ်ကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်တဂၤဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤလါ ထံကီၢ်တၢ်ပာ်ဖျါတြးကီၢ်ကးကရူၢ် (SAC) အသုးဖဲအစံာ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲ SAC ခိၣ်ချ့ သုးရဲၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၄၀၉) ဟးထီၣ်လါမဲၤဝဲၤသုးကလၢၤ (အိၣ်ဆိလီၤအသးလါမဲၤဝဲၤကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်)လါကလဲၤဆူ ခိၣ်ချ့သုး ရဲၣ်နီၣ်ဂံၢ် (၄၀၉) သုးကလၢၤအလါအအိၣ်ဆိလီၤအသးလါန့ၣ်သ့ၣ်ထၣ်ကရူၢ်အဆၢကတီၢ် ကညီဒီကလုာ်တၢ်ထုၣ်ဖျါသုးမုၢ် ဒိၣ် (KNLA) ထုးအီၤဒီးမုၢ်ပိာ်ထုးပျံၤတယံာ်ဘၣ်အလီၢ်ခဲ တၢ်ကဲထီၣ်သးန့ၣ်လီၤ. စီၤရှေ့--- မုၢ်ပုၤလါအမၤစၢၤဟံာ်ဖိဃီဖိလါ တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူအဃိ ခဲအံၤဟံာ်ဖိဃီဖိတဖၣ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.¹

(၁) တပတီၢ်- တၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး

တၢ်ကဲထီၣ်သးအကလုာ်	[တၢ်ခးသံ] သဝီဖိတဂၤဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤလါ SAC သုး
တၢ်ကဲထီၣ်သးမုၢ်နံၣ်မုၢ်သီ	လါယူၤ ၁၁သီ, ၂၀၂၃နံၣ်
တၢ်ကဲထီၣ်သးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲ (သဝီ, ကရူၢ်, ကီၢ်ဆၣ်, ကီၢ်ရဲၣ်)	(စံာ်ဃၢၤ) ဟ--- သဝီ, မးလုလၢၢ်ကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ်

¹ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလါ လံာ်ပာ်ဖျါတဘျီအံၤအပူၤန့ၣ် တၢ်ဒီးန့ၣ်ဘၣ်အီၤဖဲ လါယူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တၢ်ဆုၤဟ့ၣ်ထီၣ်အီၤလါ လီၢ်ကဝီၤ ပုၤမၤသကိးတၢ်တဂၤ ဖဲမုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရဲၣ်အပူၤ လါအဘၣ်တၢ်သိၣ်လိအီၤ လါကညီဂွံဝိခွဲးယာ်ကရူၢ် (KHRG) လါကမၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ ခွဲးယာ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဖဲလီၢ်ကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ. ပုၤတုၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ်အမံၤ, တၢ်ဂီၤဒီး အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်န့ၣ် တၢ်မၤလီၤဘၢအီၤလါ အဝဲနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလါတၢ်ကွဲးရဲၣ်ပုၤအထီၣ်အီၤ ဖဲပနီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် မုၢ်ဝဲဒၣ် KHRG အတၢ်ကွဲးရဲၣ်ထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ န့ၣ်လီၤ.

ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ	
မံၤ	စီၤရၤ---
သးနီၣ်	၂၂ နီၣ်
မုၢ်/ ခွါ	ခွါ
ကလုာ်	ကညီ
ထီၣ်ပှၢ် / သဘျုး	သဘျုး
တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ	မၤအိၣ်စံာ်
တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ	ဘါသီခါ
တၢ်ဟံးမူဒါ/ လီၤလၢ	သဝီဖိ
အိၣ်ဆိးဒူသဝီ	ဟ--- သဝီ, မးလုၤလၢကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်

ပှၤလၢအမၤအပယုဲတၢ်တၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ				
မံၤ	လီၤလၢ	သးကျိၤ/ သးရ့ၣ် / သးတြိၤ	အိၣ်သ့ၣ်လိသးလီၤကျဲ / သးကလၢ	အခိၣ်အမံၤဒီးလီၤလၢ
တသ့ၣ်ညါ	တသ့ၣ်ညါ	ခိၣ်ချ့သးရ့ၣ် နီၣ်ဂံၢ် (၄၀၉) အိၣ်လၢ SAC ထံကီၢ်တၢ်ပၤ တၢ်ပြဲးကီၢ်ကးကရၢ(SAC)သး တၢ်ပၤဖိလၢ	ခူသ့ၣ်ထၣ်သးကလၢလၢအအိၣ်ဆိ လီၤအသးလၢ ခူသ့ၣ်ထၣ် ကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်	သးခိၣ်စိ သဲၣ်နီၤစိ, သးခိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ် ဝုၤယၢ်ကူၤ, သးခိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ်မိအိၤ ဒီးသးခိၣ်ဒိၣ်စိဆါည့ထီ

(၂) တပတီၢ်- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကံၢ်အစိ

၁. ရဲပုးပှၤနဟံးန့ၢ်တၢ်ကဲထီၣ်သးတခါအံၤ တဆိဘၣ်တဆိတက့ၢ်.

ယဒီးန့ၢ်တၢ်ကစီၣ်လၢ ကညီဒီကလုာ်စၢဖိၣ်ကရၢ (ခုၣ်အဲၣ်ယုၣ် - KNU) ကီၢ်ရဲၣ်ဝဲၤဒၢးလၢအအိၣ်လၢဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ယလဲၤမၤတၢ်သံကွၢ်သမံသမိးဒီး ဟ--- သဝီသးပှၢ်လၢအမံၤမ့ၢ်စီၤက---, ဃုာ်ဒီးနီၣ်စ--- လၢအမ့ၢ် စီၤရၤ---အမိၢ်ဒ်သိးကဒီးန့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်သးဂ့ၢ်ကျိၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

၂. ကွဲးနီၣ်ပှၤလၢဟ့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အံၤတၢ်စ့ၣ်စ့ၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်အံၤအမ့ၢ်အတီၤလၢကျဲဒ်လဲၣ်.

စီၤရၤ--- အမိၢ်မံၤမ့ၢ်နီၣ်စ--- ဒီးဟ--- သဝီသးပှၢ်လၢအမံၤမ့ၢ်စီၤက--- မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢဟ့ၣ်ယၢ်တၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် သ့ၣ်ညါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး မ့ၢ်လၢအအိၣ်လၢသဝီပူၤဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးအဆၢကတီၢ် ဒီးလဲၤဟံးန့ၢ်က့ၢ် စ့ၢ်ကီး စီၤ ရၤ--- အစိၣ်ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်သးလီၤအဃိန့ၣ်လီၤ.

(၃) တပတီၢ်- ဟံၣ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပွဲၤပွဲၤတက့ၢ်

ဟံၣ်ဖျါတၢ်ကဲထီၣ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤလၢလၢပွဲၤပွဲၤတက့ၢ်.

ဖဲလါယူၤ ၁၁ သီ, ၂၀၂၃ နံၣ် ဟါခီ ၅ နံၣ်ရံၣ်အဆၢကတီၢ် သဝီဖိတဂၤလၢအမံၤမ့ၢ် စီၤရၤ--- လၢအသးအိၣ် ၂၂ နံၣ်အိၣ်ဆိးဝဲလၢဟ--- သဝီ, မးလုလၢကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၢ, မုၢ်တြီၢ်ကီၢ်ရူၢ်တဂၤဘၣ်တၢ်ခးသံအီၤလၢ ထံကီၢ်တၢ်ဟံၣ်ဖျါ ကီၣ်ကးကရၢ (SAC) အ ခိၣ်ချ့သးရူၢ်နီၣ်ဂံၢ် (၄၀၉) အပှၤသးဖိဖဲအစံၢ်ဃၢၤဘၣ်ဖဲအဝဲဟးထီၣ်လၢကက့ၤဆူအသဝီ အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. SAC သးဖိတဖၣ်ခးအီၤဘၣ်ဖဲအသးနါပှၢ်စ့ၣ်တပၤ ဒီးသံဝဲတဘျီဃီန့ၣ်လီၤ.

ဖဲကညီၣ်ဒီကလုာ်တၢ်ထူၣ်ဖျဲးသးမုၢ်ဒိၣ် (KNLA) ထး ခမရ (၄၀၉) ဒီးမ့ၢ်ပိာ်ထုးပျံၤ ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဟးထီၣ်လၢမဲၤဝဲၤသးကလၢၤ လၢ အအိၣ်ဆီလီၤအသးလၢမဲၤဝဲၤကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၢ ဒ်သိးကက့ၤဆူသ့ၣ်ထုၣ်သးကလၢၤ လၢအအိၣ်ဆီလီၤအသးလၢ ခူသ့ၣ်ထုၣ်ကရူၢ်, ဒွဲၣ်လိကီၢ်ဆၢဝံၤအလီၢ်ခံ ကယံၣ်တန့ၣ်ရံၣ်ဒီးခံန့ၣ်ရံၣ်ဘၣ်စၢၤဝံၤ တၢ်ကဲထီၣ်သးန့ၣ်လီၤ. ဖဲသဝီဖိတဖၣ် ထံၣ်ဝဲ ခမရ (၄၀၉) သးတဖၣ်အိၣ်ဘျဲးတဖၣ်ဖိဝံၤဒီးဟးထီၣ်လၢဟ--- သဝီတဖၣ်ဖိဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်ခးသံကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သဝီဖိတဖၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ ဖဲ ခမရ (၄၀၉) သးတဖၣ်ဟဲတုၤဖဲစီၤရၤ--- အစံၢ်လၢအဘူးဒီးဟ--- သဝီဆၢကတီၢ် အဝဲသ့ၣ်ဘၣ်သဂၢ် ဝဲဒီးစီၤရၤ--- အဃိခးသံဝဲဖဲအစံၢ်ဃၢၤန့ၣ်လီၤ.

စီၤရၤ--- သံ ၂၀ ဒီး ၃၀ မံးနံးဝံၤအလီၢ်ခံ အမိၢ်အပၢ်, သဝီဖိတဖၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤပှၤန့ၣ်စီၤရၤကမီၤတဖၣ် နၢ်ဟူၤကျိၤသိၣ်ဝံၤ လဲၤဝဲဆူတၢ်ကဲထီၣ်သးလီၢ်ဒီး ဟဲက့ၤစိာ်က့ၤအသံစိာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တသ့ၣ်ညါ ခမရ (၄၀၉) သးဖိဖဲလဲၣ်တဂၤလၢအခးသံ စီၤရၤ--- ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ခမရ (၄၀၉) သးအံၤဘၣ်တၢ်တီၣ်ခိၣ်ရိၢ်မဲအီၤလၢ သးခိၣ်စိ သဲၣ်နီၤစိ, သးခိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ် ဝုၤယၢ်ကရူၢ်, သးခိၣ်ဂီၢ်ဂ့ၢ်မိအီၤ ဒီး သးခိၣ်ဒိၣ်စိဆါည့ထိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မတဂၤဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမီၤအီၤလၢကခးစီၤရၤ---န့ၣ်တၢ်တသ့ၣ်ညါ စ့ၢ်ကီးအီၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲလါယူၤ ၁၂ သီ, ၂၀၂၃ နံၣ် ဟါခီ ၁ နံၣ်ရံၣ် ၃၀ မံးနံးအဆၢကတီၢ် ဘၣ်တၢ်လဲၤခူၣ်လီၤကွံာ်စီၤရၤ--- ဖဲသဝီတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအကျဲးစား တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူလၢဟံၣ်ဖိဖိဝီၢ်ဘၣ်ဆၢသန့ၣ်က့ အဝဲမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢအကျဲးစား မၤစၢၤ မိၢ်ပၢ်လၢတၢ်မၤအိၣ်စံာ်န့ၣ်လီၤ. ဒီဖျိလၢစီၤရၤ--- စူးကွံာ်သးအဃိ မိၢ်ပၢ်သးဘၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်တုၤဒေၣ်လဲၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဝဲ သးတၢ်ဆါဒီး ဟးတယူၤက့ၤဝဲဒီးဖဲမၤက့ၤတၢ်တမုၢ်လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အမိၢ်နီၢ်စ--- ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲလၢ “ယဖိခွါသံဝံၤအလီၢ်ခံ ပှၤကွၢ်ထွဲက့ၤပှၤတအိၣ်နီၤလၢဘၣ်. ဒီဖျိလၢပသးပှၤထီၣ်လံဃိ ပမၤတၢ်ဇီၤတကဲအါလၢဘၣ်. ပကဘၣ်လုာ်အိၣ်က့ၤ သးသမူဒ်လဲၣ်ဒု ပတသ့ၣ်ညါလၢဘၣ်. တၢ်အံၤကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲဒိၣ်ဒိၣ်မုၢ်မုၢ်လၢတၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူဂီၢ်လီၤ.”

(၄) တပတီၢ်- တၢ်ဃုန့ၢ်အခွဲး

မ့ၢ်ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်တဖၣ် ဟ့ၣ်ပှၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢပကသုတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤဧါ, ဟ့ၣ်ပှၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ ပကသုတၢ်ဂ့ၢ်အံၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်.

ပှၤတူၢ်ဘၣ်တၢ်အဟံၣ်ဖိဃီဖိဒီးသဝီသးပှၤဟ့ၣ် KHRG တၢ်ပျဲလၢ ကသုဒီးရၤလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်ဘၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အဂ့ၢ်ဖုၣ်ကိၣ်

ကညီၣ်ဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ် (KHRG) အံၤဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဖဲ ၁၉၉၂ နံၣ် ဒီးမ့ၢ်ဝဲလီၢ်ကဝီၤကရၢသဘျ့တဖုလၢ အၢၣ်လီၤမၤတၢ်လၢ ကမၤဂ့ၢ်ဝိခွဲးယၢ်ကရူၢ်အတၢ်အိၣ်သး လၢကီၢ်ပယီၤမ့ၢ်ထီၣ်ကလံၤထံးအပူၤန့ၣ်လီၤ. KHRG သိၣ်လိဝဲလီၢ်ကဝီၤဒုသဝီဖိတဖၣ် လၢကမၤနီၣ်မၤဃါတၢ်မၤဘၣ်ဒိပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤန့ၣ်လီၤ. KHRG ဘိးဘၣ်ရၤလီၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ ဒ်သိးကဟံၣ်ဖျါထီၣ်လီၢ်ကဝီၤပှၤ ကမျိၢ်တဖၣ်အကလုာ်, အတၢ်တူၢ်ဘၣ်ခိၣ်ဘၣ်, အတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ် ဒီးအတၢ်ထံၣ်တၢ်ပာ်သးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. နဃုထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲ www.khr.org အပူၤသ့ၣ်ဒဲဒဲန့ၣ်လီၤ.